

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 18 юни 2019 г.
(OR. en)

10446/19

ELARG 30
COWEB 86

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	10337/1/19 REV 1
№ док. Ком.:	COM(2019) 260 final
Относно:	РАЗШИРЯВАНЕ И ПРОЦЕС НА СТАБИЛИЗИРАНЕ И АСОЦИИРАНЕ – Заключение на Съвета

Приложено на делегациите се изпращат заключения на Съвета относно разширяването и процеса на стабилизиране и асоцииране, приети от Съвета на 18 юни 2019 г.

СЪВЕТ ПО ОБЩИ ВЪПРОСИ

**ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО РАЗШИРЯВАНЕТО И ПРОЦЕСА НА
СТАБИЛИЗИРАНЕ И АСОЦИИРАНЕ**

1. Съветът взема под внимание съобщението на Комисията от 29 май 2019 г. относно политиката на ЕС за разширяване и докладите за Черна гора, Сърбия, Турция, Република Северна Македония, Албания, Босна и Херцеговина и Косово*.
2. Съветът потвърждава отново своята **ангажираност с разширяването**, което продължава да бъде политика от ключово значение за Европейския съюз, в съответствие с подновения консенсус относно разширяването, одобрен от Европейския съвет на 14 и 15 декември 2006 г. и последващите заключения на Съвета. Разширяването остава стратегическа инвестиция в мира, демокрацията, благоденствието, сигурността и стабилността в Европа. Съветът изтъква отново, че възприемането и ангажирането с фундаменталните европейски ценности е избор и продължава да бъде особено важно за всички партньори, които се стремят към членство в ЕС. Във връзка с това Съветът продължава да очаква от своите партньори да поемат отговорност и да се ангажират изцяло с европейските ценности, както и енергично да провеждат необходимите реформи в интерес на своите народи. Като припомня Солунската програма и Декларацията от София, Съветът потвърждава отново категоричната подкрепа на ЕС за европейската перспектива на партньорите от Западните Балкани. ЕС е решен да укрепи и засили своята ангажираност на всички равнища в подкрепа на политическата, икономическата и социалната трансформация на региона, включително чрез постоянна помощ, въз основа на осезаемия напредък на Западните Балкани в областта на правовата държава, както и на социално-икономически реформи. Турция продължава да бъде страна кандидатка и ключов партньор в много области.

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244 (1999) на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

3. В съответствие с предишни свои заключения и в рамките на политическите критерии от Копенхаген и процеса на стабилизиране и асоцииране, който остава общата рамка за отношенията с партньорите от Западните Балкани, Съветът потвърждава отново необходимостта, в съответствие с подновения консенсус относно разширяването, от **справедливи и строги условия** и спазване на **принципа на собствените заслуги**. В този контекст Съветът подчертава колко е важно да се гарантира, че ЕС е в състояние да поддържа и задълбочава собственото си развитие, включително капацитета си да интегрира нови членове.
4. Като взема под внимание цялостното състояние на полаганите усилия за реформи между партньорите, съгласно доклада на Комисията, Съветът подчертава, че все още е необходимо да се постави акцент върху **основните реформи**, за да се преодолеят трайните структурни недостатъци в областите на правовата държава, основните права, функционирането на демократичните институции и реформата на публичната администрация, както и икономическото развитие и конкурентоспособността. Солидните постижения в провеждането на реформите и конкретните и осезаеми резултати в тези изключително важни области продължават да бъдат от решаващо значение, в частност за цялостното темпо на преговорите за присъединяване.

5. Съветът припомня, че **принципите на правовата държава** са основна ценност, на която се гради ЕС и която заема централно място както в процеса на разширяване, така и в процеса на стабилизиране и асоцииране. Тъй като само някои от партньорите са постигнали резултати в тази ключова област, отбелязването на убедителен и устойчив напредък продължава да бъде едно от основните предизвикателства, което трябва да бъде преодоляно като приоритет, по-специално за осигуряването на независима, безпристрастна, отчетна и ефективна съдебна система, в борбата с корупцията и организираната престъпност, както и с изпирането на пари. Необходимо е също да се активизират усилията за защита на **основните права**, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинства, изпълнението на ангажиментите, поети във връзка с обективното и свободно самоопределение, недискриминационното отношение към националните малцинства и борбата с дискриминацията на уязвими групи, като ромите и лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните (ЛГБТИ) лица. Правото на собственост също следва да бъде гарантирано. Положението във връзка със свободата на изразяване и независимостта на медиите поражда все по-сериозни опасения, на които трябва да се отговори приоритетно по решителен и ефективен начин. Съветът изтъква отново, че е необходимо е да се предприемат спешни и конкретни стъпки за избягване на сплашването, заплахите и нападенията срещу журналисти и други представители на медиите, а когато възникват такива случаи, да се предприемат действия за решаването им. Необходими са все по-активни усилия за гарантиране на равенството между половете и зачитането на правата на жените, както и на правата на децата. От съществено значение е също да се постигне допълнителен напредък в **реформата на публичната администрация**, включително деполитизацията и повишаването на професионализма, за да се подобри управлението на всички нива. Правилното **функциониране и независимостта на демократичните институции**, включително засиленият парламентарен контрол, продължават да бъдат от решаващо значение. Съветът отбелязва с безпокойство постоянната тенденция за бойкотиране на работата на парламентите и изтъква отново, че осигуряването на приобщаващ политически диалог, особено в рамките на парламентите, и по-силната роля на организациите на гражданското общество остават основни елементи на добре функциониращата демокрация. Съветът изтъква отново значението на свободните, честни и прозрачни избори, в съответствие със стандартите на ОССЕ, както и необходимостта изцяло да се прилагат препоръките на ОССЕ.

6. Що се отнася до **икономическите критерии**, Съветът приветства и споделя анализа на Комисията за необходимостта от подобряване на макроикономическите, бюджетните и структурните политики. Като отбелязва връзката между напредъка в тези области и напредъка в областта на принципите на правовата държава и съдебната система, Съветът насърчава всички партньори да прилагат мерките, включени в съвместните заключения на Диалога по икономическите и финансовите въпроси между ЕС и Западните Балкани и Турция от 17 май 2019 г., въз основа на съответните им програми за икономически реформи. От решаващо значение е да се гарантира, че преките чуждестранни инвестиции не накърняват социално-икономическата, екологичната и финансовата стабилност и да се осигури пълна прозрачност на всички инвестиции, по-специално на тези, които включват процедури за обществени поръчки. Особено внимание следва да се обърне на риска от прекомерна задлъжнялост, а в частност в Западните Балкани – на прехвърлянето на контрола върху стратегическите активи и ресурси. Във връзка с това Съветът очаква пълното прилагане на буквата и духа на споразуменията за стабилизиране и асоцииране. Съветът припомня, че ЕС продължава да бъде най-големият търговски партньор на Западните Балкани и Турция както по отношение на вноса, така и на износа. Съветът изтъква отново значението на борбата с „изтичането на мозъци“, както и на създаването на нови възможности и осигуряването на положителна перспектива за **младите хора**. В този контекст Съветът приветства конференцията на тема „Как по-добре да отговорим на европейските стремежи на младото поколение в Западните Балкани“, проведена в Букурещ през май 2019 г.

7. Съветът топло приветства историческото **Споразумение от Преспа**, което представлява значително достижение, установяващо положителен пример за региона и отвъд него. Съветът поздравява страните по споразумението за проявените от тях смелост и решителност.

Добросъседските отношения и регионалното сътрудничество продължават да бъдат основни елементи от процеса на разширяване, както и от процеса на стабилизиране и асоцииране. Съветът приветства постигнатия напредък и отново изтъква значението на регионалното сътрудничество, и в частност на **свързаността** в рамките на региона и с ЕС. Наред с това Съветът приветства регионалното споразумение за роуминг, подписано в Белград през април 2019 г., което ще донесе значителни ползи за гражданите и предприятията в региона. Съветът изцяло подкрепя конструктивните инициативи и структури, които укрепват регионалното сътрудничество, включително макрорегионалните стратегии на ЕС. Съветът призовава за по-нататъшни усилия за преодоляване на наследството от миналото и за стимулиране на **помирението**, в обстановка на толерантност, приобщаване и доверие, и с активното участие на гражданското общество. Следва да се активизират усилията в областта на изчезналите лица. Трябва да се избягват изявления и действия, които оказват отрицателно въздействие върху добросъседските отношения и мирното уреждане на спорове. Продължават да бъдат необходими решителни усилия и непреклонна политическа решимост, за да се гарантира разрешаване на неуредените двустранни спорове. Съветът припомня, че е важно да се прилагат двустранните споразумения, включително Споразумението от Преспа и Договорът за добросъседски отношения с България.

Съветът продължава да изтъква, че е важно случаите на военни престъпления на национално равнище да се разглеждат ефективно и без дискриминация, като се сложи край на безнаказаността и се гарантира подвеждането под отговорност, включително чрез съдържателно регионално сътрудничество и пълно сътрудничество и подкрепя за работата на Международния остатъчен механизъм за наказателните трибунали и специализираните съдебни състави. Неуредените спорове и въпроси трябва да се решават в съответствие с международното право и утвърдените принципи, включително Споразумението по въпроси, свързани с наследяването.

8. Съветът подчертава отново значението на по-нататъшното задълбочаване на сътрудничеството по външнополитически въпроси и очакванията на Съюза за засилено приваждане на националните позиции в съответствие с **общата външна политика и политика на сигурност на ЕС**, особено по въпроси от значим взаимен интерес, като например ограничителните мерки и борбата с хибридните заплахи. Присъединяването към ЕС е избор, който изисква споделяне на принципите, ценностите и целите, които Съюзът се стреми да утвърждава в съседните държави и отвъд тях, включително постигането на пълно съответствие с общата външна политика и политика на сигурност и въздържането от действия, които влизат в противоречие с нея.
9. Като признава по-специално значението на **либерализирането на визовия режим** за гражданите, Съветът насърчава Комисията да продължава да следи отблизо и да докладва относно продължаващото прилагане на критериите за либерализиране на визовия режим. Като припомня механизма за суспендиране, Съветът насърчава съответните органи да увеличат усилията за справяне с трайния проблем на очевидно неоснователните молби за предоставяне на убежище и допълнително да активизират усилията за предотвратяване и борба с организираната престъпност.
10. Тероризмът, радикализацията и организираната престъпност продължават да бъдат заплаха за сигурността на ЕС и на целия регион. В съответствие с предишните заключения на Европейския съвет и на Съвета, Съветът изтъква отново значението на по-нататъшното укрепване на сътрудничеството в **борбата с тероризма** с Турция и Западните Балкани, по-специално борбата с чуждестранните бойци терористи и финансирането на тероризма, предотвратяването на радикализацията и борбата с нея, засилването на граничните проверки и борбата с незаконния трафик на огнестрелни оръжия и леки въоръжения. Въпреки активизирането на оперативното сътрудничество, продължават да са необходими допълнителни усилия и солидни резултати в **борбата с организираната престъпност**. Като припомня подкрепата на ЕС, по-специално чрез механизми и инициативи за регионално сътрудничество, както и чрез координация посредством комплексното управление на вътрешната сигурност, Съветът отново призовава партньорите да засилят и прилагат правните и оперативните мерки във всички тези области.

11. Съветът поздравява Турция и партньорите от Западните Балкани за полаганите от тях усилия и постоянното им конструктивно сътрудничество в областта на **миграцията**, които дадоха ясни резултати. Съветът изтъква отново, че е необходимо непрекъснато прилагане на изявлението на ЕС и Турция и постоянна подкрепа за партньорите по маршрута през Западните Балкани. Нужни са по-нататъшни действия за осигуряване на достатъчен административен и изпълнителен капацитет за справяне с предизвикателствата на миграцията, включително борбата с контрабандата на мигранти. Съветът припомня ангажимента на Съюза да надгражда върху вече постигнатото и да продължи да оказва финансова подкрепа и техническа помощ за укрепване на сътрудничеството в тази област, включително чрез Механизма на ЕС за бежанците в Турция. Съветът приветства приключването на преговорите по споразумения за статута с пет партньори от региона, което даде възможност за разполагането на Европейската гранична и брегова охрана.
12. Съветът продължава да изтъква значението на **стратегическата комуникация**, включително на укрепването на устойчивостта на партньорите спрямо дезинформация. Съветът подчертава отговорността на всички партньори да разясняват ясно ползите и задълженията, свързани с разширяването, както и собствената си ангажираност с ценностите на ЕС и съответните необходими реформи. От решаващо значение остава трайният ангажимент на ЕС и неговите държави членки за постигане и на по-ефективна стратегическа комуникационна политика по отношение както на партньорите, така и на гражданите на ЕС, по-специално чрез оперативната група за стратегическа комуникация за Западните Балкани.
13. Съветът припомня, че ЕС продължава да предоставя значителна **финансова и техническа подкрепа** за процеса на разширяване и процеса на стабилизиране и асоцииране, по-специално чрез Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП). Следва да продължи да се поставя акцент върху основните приоритетни области и по-голямата съгласуваност между финансовата помощ и цялостния отбелязан напредък и постигнатите от партньорите резултати в изпълнението на предприсъединителната стратегия. В това отношение Съветът припомня позицията си, изложена в неговия частичен общ подход по ИПП III, която включва принципите на диференциране на помощта съобразно резултатите и справедливото поделение.
14. Съветът припомня, че е важно да се осъществи **Приоритетната програма от София**. Той взема под внимание доклада на Комисията относно прилагането на **Стратегията за Западните Балкани** и Приоритетната програма от София, приветства постигнатия напредък и насърчава по-нататъшното прилагане.

РАЗШИРЯВАНЕ

ЧЕРНА ГОРА

15. Съветът приветства **цялостния напредък** в преговорите за присъединяване с Черна гора, по време на които бяха отворени 32 от общо 35-те преговорни глави, а 3 бяха временно затворени. В повечето области е извършена важна дейност във връзка с привеждането в съответствие с достиженията на правото на ЕС. Същевременно, като се има предвид, че институционалната рамка е изградена, а правната рамка е до голяма степен въведена, сега от решаващо значение е цялата система на правовата държава да даде по-осезаеми резултати и да отбележи солидни и устойчиви постижения. По-специално Съветът подчертава, че напредъкът по отношение на преговорните глави, свързани с правовата държава и основните права, както е посочено в рамката за преговори, продължава да бъде от основно значение и ще определя общото темпо на преговорите за присъединяване. Следователно сега Черна гора трябва проактивно да ускори и да увеличи усилията си за реформи, по-специално в ключовите области на свободата на медиите, борбата с корупцията и трафика на хора, за да изпълни междинните критерии за глави 23 и 24. Едва след като бъдат изпълнени набеязаните критерии, ЕС ще може да определи изискванията, свързани с принципите на правовата държава, като критерии за затваряне, които Черна гора ще трябва да изпълни преди затварянето на тези глави.

16. Съветът настойчиво насърчава Черна гора да демонстрира ясна политическа воля и да положи значителни допълнителни усилия за **борба с корупцията и организираната престъпност**, изпирането на пари и трафика на хора, включително чрез ефективно разследване, наказателно преследване и постановяване на окончателни присъди, и да подобри изземването и конфискацията на активи от престъпна дейност. Необходим е също решителен отговор на наказателното правосъдие на корупцията по високите етажи. Съветът призовава Черна гора да гарантира безопасна среда, която да благоприятства **свободата на изразяване** и независимостта на медиите, включително чрез увеличаване на усилията за разследване и разрешаване на случаи на нападения срещу журналисти, като въпрос с висок приоритет. От решаващо значение е да се осигури независимостта на националния обществен радиотелевизионен оператор и да се създаде ефективен механизъм за саморегулиране, който да обхваща всички медийни органи. Съветът подчертава, че очаква твърда политическа решимост и действителен ангажимент от страна на всички заинтересовани институции и участници във всички тези начинания. Необходими са и по-нататъшни действия за провеждане на **реформата на публичната администрация** и за укрепване на административния капацитет и независимостта на институциите, по-специално на съдебната система.
17. Съветът подчертава, че избирателната реформа продължава да бъде от жизненоважно значение за възстановяването на доверието в изборите, и очаква всички страни да поемат отговорност и да се ангажират отново с конструктивен и приобщаващ политически диалог в парламента, включително в работата на временната парламентарна комисия за реформа на изборното и останалото законодателство, наред с другото с цел продължаване на процеса за присъединяване на страната.
18. По отношение на **икономическите реформи** Съветът отбелязва положително, че икономиката продължи да нараства със стабилни темпове. В съответствие със съвместните заключения на Икономическия и финансов диалог Съветът насърчава Черна гора да намали съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП, да укрепи фискалното управление, да реши въпроса с останалите необслужвани заеми, да подобри регулаторната среда, да разработи цялостна стратегия за непрекъсната оценка и намаляване на неформалната икономика, да приеме и приложи новата законодателна рамка за обществените поръчки, публично-частните партньорства и концесиите, и да увеличи участието на пазара на труда.

19. Съветът горещо приветства трайната конструктивна и положителна роля на Черна гора за задълбочаването на **регионалното сътрудничество** и насърчаването на **добросъседските отношения**.
20. Съветът продължава да дава висока оценка на последователното сътрудничество на Черна гора по външнополитическите въпроси, и по-специално на постоянното пълно привеждане на националните позиции в съответствие с **общата външна политика и политика на сигурност на ЕС**. Наред с това той приветства факта, че Черна гора продължава активно да участва в мисиите и операциите по линия на **общата политика за сигурност и отбрана**.

СЪРБИЯ

21. Съветът приветства **цялостния напредък** в преговорите за присъединяване, по време на които до момента бяха отворени [16] от общо 35-те преговорни глави, а 2 глави бяха временно затворени. Сърбия продължи работата по привеждане на законодателството с в съответствие с достиженията на правото на ЕС в редица области. Същевременно Съветът подчертава, че напредъкът по преговорните глави, свързани с правовата държава и основните права, и в нормализирането на отношенията на Сърбия с Косово, както е посочено в рамката за преговори, продължава да е от основно значение и ще определя общото темпо на преговорите за присъединяване. Изпълнението на междинните критерии по глави 23 и 24 е от основополагащо значение и следва да продължи да ръководи бъдещите реформи, което да доведе до солидни резултати.
22. Като отбелязва, че интеграцията в ЕС продължава да бъде стратегическа цел на Сърбия, Съветът насърчава сръбските власти да се ангажират твърдо и да утвърждават **европейските ценности**, и припомня, че е необходимо правителството на Сърбия по-активно и недвусмислено да изразява това в рамките на обществения дебат.
23. Съветът настойчиво приканва Сърбия да обърне особено внимание и значително да ускори усилията си за реформи и да постигне конкретни и осезаеми резултати в основни области, като се постави специален акцент върху **принципите на правовата държава**.

- Трябва да се обърне специално внимание на независимостта и цялостната ефективност на **съдебната система**, включително чрез провежданата конституционна реформа, както и на ефективното осъществяване на реформи в тази област. Сърбия трябва да постигне осезаеми резултати и устойчиви постижения, изразяващи се в ефективното разследване, наказателно преследване и постановяване на окончателни присъди, по-специално по отношение на **борбата с корупцията, организираната престъпност и изпирането на пари**.
- Липсата на напредък в областта на **свободата на изразяване** продължава да буди сериозна загриженост. Съветът призовава Сърбия да гарантира безопасна среда, която благоприятства безпрепятственото упражняване на свободата на изразяване и независимостта на медиите като неотложен въпрос, включително чрез активизиране на усилията за разследване на случаи на нападения срещу журналисти. Въпреки че отбелязва напредъка, постигнат в изготвянето на медийната стратегия, Съветът призовава Сърбия приоритетно да приеме и ефективно да прилага тази стратегия по прозрачен и приобщаващ начин.
- Сърбия трябва да продължи да обръща особено внимание на пълното зачитане на **основните права**, включително защитата на най-уязвимите групи, както и недискриминационното отношение към националните малцинства навсякъде в Сърбия, особено в сферата на образованието, използването на малцинствени езици и достъпа до медии и религиозни служби на малцинствени езици. Продължава да бъде важно правилното функциониране на националните съвети на малцинствата. По случаите, свързани с език на омразата, сплашване и нападения, следва да се предприемат незабавни и твърди действия. Съветът отново призовава за ефективно прилагане на съответните стратегически документи.
- Освен това е необходимо да се засилят прозрачността, качеството на законотворчеството, приобщаването и истинският **междупартиен дебат**, включително чрез насърчаване на благоприятна среда за гражданското общество. Продължава да има спешна необходимост от по-нататъшен напредък по отношение на правилното функциониране на независимите органи и демократичните институции, включително парламентарния контрол.
- Съветът подчертава, че предишните препоръки на международните **изборни** наблюдатели трябва да бъдат приоритетно разгледани достатъчно време преди провеждането на следващите избори.
- Съветът продължава да изтъква значението на вътрешното разглеждане на **военните престъпления** и пълното сътрудничество с Международния остатъчен механизъм за наказателните трибунали, включително посредством пълно приемане и и прилагане на неговите решения и постановления. Следва да не се допуска каквото и да било възхваляване на военнопредстъпници.

24. По отношение на **икономическите реформи** Съветът отбелязва като положителен постигнатия непрекъснат напредък. В съответствие със съвместните заключения на Икономическия и финансов диалог Съветът насърчава Сърбия да продължи усилията за повишаване на конкурентоспособността и за дългосрочен и приобщаващ растеж чрез структурни реформи, по-специално в енергийния сектор, трудовия пазар, както и чрез подобряване на прозрачността и предвидимостта на регулаторната среда. Наред с това Съветът изтъква необходимостта Сърбия да приведе своята търговска и енергийна политика в съответствие с достиженията на правото на ЕС, по-специално по отношение на газовия пазар и на проекта „Газтранс“.
25. Съветът отново подчертава необходимостта Сърбия да изпълни ангажимента си и постепенно да приведе позициите си в съответствие с **общата външна политика и политика на сигурност на ЕС** в съответствие с рамката за преговори и приоритетно да обърне отрицателните тенденции.
26. Съветът приветства факта, че Сърбия продължава активно да участва в мисиите и операциите по линия на **общата политика за сигурност и отбрана**.
27. Освен това Съветът подновява призива си към Сърбия постепенно да постигне съответствие с **общата визова политика на ЕС** и да се въздържа от по-нататъшно отклонение от нея.
28. По отношение на **диалога с посредничеството на ЕС** с Прищина, Белград трябва да положи допълнителни съществени усилия и да допринесе за установяването на благоприятна среда, както и да се въздържа от всякакви действия, които биха могли да се тълкуват като провокация. Съветът изтъква, че настоящото статукво не е устойчиво. От съществено значение е диалогът да бъде възобновен възможно най-скоро. Необходимо е всеобхватно правнообвързващо споразумение, в което да бъдат уредени всички нерешени въпроси в съответствие с международното право и достиженията на правото на ЕС, и което да допринесе за стабилността в региона. Незабавното сключване на такова споразумение с посредничеството на върховния представител е от решаващо значение, за да могат Сърбия и Косово да постигнат напредък по пътя си към Европа.

Съветът изтъква отново, че всички споразумения, сключени в миналото чрез диалога с посредничеството на ЕС, трябва да бъдат прилагани. В това отношение Съветът приветства по-нататъшното консолидиране на споразумението в областта на правосъдието и пълното прилагане на споразумението за телекомуникациите.

Същевременно Съветът изразява съжаление, че не беше постигнат напредък по дългосрочния ангажимент за изпълнение на минали споразумения в рамките на диалога, включително изготвянето на проект за статута на асоциацията/общността на общините с преобладаващо сръбско население в Косово, пълното прилагане на споразумението за интегрирано управление на границите, както и решителното прилагане на споразумението в областта на енергетиката. Наред с това Съветът изразява съжаление, че мостът в Митровица все още не е отворен за цялото движение, въпреки приключването на ремонтните дейности.

29. Съветът приветства продължаващото участие на Сърбия в редица инициативи по линия на **регионалното сътрудничество** и насърчава страната да продължи да полага постоянни усилия за укрепване на **добросъседските отношения**.

ТУРЦИЯ

30. Съветът потвърждава отново значението, което придава на отношенията на ЕС с Турция като ключов партньор. Съветът остава решен да поддържа открит и честен диалог за преодоляване на общите предизвикателства и за сътрудничество в основни области от взаимен интерес, като миграцията, борбата с тероризма, икономиката и търговията. Проведеното след 4 години заседание на Съвета за асоцииране ЕС – Турция през март 2019 г. беше възможност да се направи преглед на състоянието на отношенията между ЕС и Турция.

31. Съветът поздравява Турция за полаганите значителни усилия да приеме и посрещне нуждите на близо 4 милиона бежанци. Продължаващото изпълнение на **изявлението на ЕС и Турция**, което води до намаляване на незаконните и опасни преминавания и спасява човешки живот в Егейско море, е в интерес и на двете страни и продължава да има решаващо значение за възпирането на незаконната миграция. Укрепването на управлението на общите граници с ЕС продължава да бъде приоритет. В очакване на пълното и ефективно прилагане на Споразумението за обратно приемане между ЕС и Турция по отношение на всички държави членки, съществуващите двустранни споразумения за обратно приемане и разпоредбите в подобни споразумения и договорености с държавите – членки на ЕС, следва да се прилагат по подходящ начин. От съществено значение остава сътрудничеството в областта на правосъдието и вътрешните работи с всички държави — членки на ЕС.
32. Припомняйки своите заключения от юли 2016 г., в които категорично беше осъден опитът за преврат от 15 юли и беше изразена солидарност с турския народ и пълна подкрепа за демократичните институции на Турция, Съветът изрази сериозна загриженост във връзка с несъразмерния мащаб и обхват на мерките, които бяха предприети впоследствие от властите. Съветът отбелязва с дълбока загриженост, че редица от тези мерки на практика остават в сила дори след отмяната на извънредното положение. Съветът припомня международните норми и задълженията, към които Турция се е присъединила и които е поела. Съветът отново призовава Турция спешно да обърне всички тези отрицателни тенденции.

33. Съветът е особено загрижен от продължаващото и дълбоко обезпокоително отстъпление по отношение на **принципите на правовата държава и основните права**, включително свободата на изразяване. Протичащото влошаване на независимостта и функционирането на съдебната система, както и продължаващите ограничения, задържания, лишавания от свобода и други мерки, насочени срещу журналисти, представители на академичната общност, членове на политически партии, включително членове на Парламента, правозащитници, потребители на социалните медии и други лица при упражняването на техните основни права и свободи, не могат да бъдат толерирани. Неотдавнашните съдебни производства, насочени срещу легитимни и правомерни дейности на организациите на гражданското общество пораждат сериозни опасения. Турция трябва спешно и ефективно да предприеме действия за справяне с тези отрицателни явления, както и с многото други сериозни слабости и нерешени въпроси, посочени в доклада на Комисията. Съветът положително взема под внимание повторното свикване на Групата за действие в областта на реформите и отбелязва приемането на Стратегията за реформа на правосъдието, което трябва да бъде последвано от предприемане на решителни и конкретни стъпки от страна на Турция за изпълнение на ангажиментите си и за представяне на ясни и осезаеми резултати. Турция следва също да засили сътрудничеството си със Съвета на Европа и съответните му органи и институции, да предприеме действия по техните основни препоръки и да изпълни всички съдебни решения на Европейския съд по правата на човека в съответствие с член 46 от ЕКПЧ. Съветът припомня, че последните изменения на турската конституция, с които беше създадена новата президентска система, бяха подложени на критична оценка от Венецианската комисия и премахнаха много от предишните принципи на взаимозависимост и взаимоограничаване, заплашвайки разделението на властите. Съветът припомня решаващото значение на свободните, честни и прозрачни **избори**. Въпреки че приветства високата изборителна активност на общинските избори през март 2019 г., той изразява и сериозна загриженост във връзка със зачитането на законността и интегритета на изборния процес, по-специално в контекста на последните решения на Върховния изборителен съвет.
34. По отношение на **икономическите реформи** Съветът отбелязва продължаващото свиване на икономическата активност и все по-големите опасения, свързани с функционирането на пазарната икономика в страната. В съответствие със съвместните заключения на Икономическия и финансов диалог Съветът призовава Турция да засили данъчната прозрачност и доверието, да отмени мерките, които пречат свободното движение на чуждестранен капитал, да намали влиянието на държавата върху ценообразуването и да подобри бизнес средата, включително чрез укрепване на принципите на правовата държава. Пречките пред търговията или други такива, които не са в съответствие с митническия съюз между ЕС и Турция, включително в областта на обществените поръчки, следва да бъдат премахнати.

35. Съветът продължава да очаква от Турция да поеме недвусмислен ангажимент в областта на **добросъседските отношения**, международните споразумения и мирното уреждане на спорове, като при необходимост се обръща към Международния съд. Съветът припомня и потвърждава отново предходни заключения на Съвета и на Европейския съвет, включително заключенията на Европейския съвет от 22 март 2018 г., в които решително се осъждат продължаващите незаконни действия на Турция в Източното Средиземноморие и в Егейско море. Съветът изразява сериозно безпокойство във връзка с провежданите от Турция незаконни сондажни дейности в Източното Средиземноморие, както и съжаление, че Турция все още не е отговорила на неколkokратните призови на Европейския съюз да прекрати тези дейности. Съветът изтъква сериозните незабавни негативни последици от подобни незаконни действия за цялостните отношения между ЕС и Турция. Съветът призовава Турция да прояви съдържаност, да зачита суверенните права на Кипър и да се въздържа от всякакви такива действия. ЕС ще следи отблизо развитието на ситуацията и има готовност да отговори по подходящ начин и в пълна солидарност с Кипър. Съветът приканва Комисията и Европейската служба за външна дейност да представят без забавяне варианти за подходящи мерки.

Освен това Съветът, както е посочено в заключенията му от 11 декември 2006 г. и 26 юни 2018 г., одобрени впоследствие от Европейския съвет, както и в декларацията от 21 септември 2005 г., призовава Турция да изпълни задълженията си по преговорната рамка, включително пълното, недискриминационно прилагане по отношение на всички държави членки на Допълнителния протокол към Споразумението за асоцииране. Съветът изтъква отново, че признаването на всички държави членки е от съществено значение. Турция трябва да се въздържа от заплахи и действия, които увреждат добросъседските отношения, да нормализира отношенията си с Република Кипър и да зачита суверенитета на всички държави — членки на ЕС, над техните териториални води и въздушно пространство, както и всички техни суверенни права, включително правото да проучват и да използват природни ресурси, в съответствие с правото на ЕС и международното право, включително Конвенцията на ООН по морско право. ЕС продължава да бъде изцяло ангажиран с намирането на цялостно решение на кипърския проблем. В това отношение Съветът припомня, че от решаващо значение продължават да са ангажиментът и приносът на Турция за такова уреждане, в т.ч. неговите външни аспекти, в рамките на ООН съгласно съответните резолюции на Съвета за сигурност на ООН и в съответствие с основополагащите принципи на ЕС и достиженията на неговото право.

36. Съветът отново призовава Турция постепенно да приведе позициите си в съответствие с **общата външна политика и политика на сигурност на ЕС** и приоритетно да обърне трайната низходяща тенденция, и припомня позицията си относно присъединяването на държавите членки към международни организации.
37. Съветът отбелязва, че Турция продължава все повече да се отдалечава от Европейския съюз. Като припомня заключенията си от 26 юни 2018 г., Съветът отбелязва, че по тази причина преговорите за присъединяване на Турция на практика са в застой и че не може да се разглежда въпросът за отварянето и затварянето на нови преговорни глави и не се предвижда допълнителна работа за модернизирането на Митническия съюз ЕС–Турция.

ПРОЦЕС НА СТАБИЛИЗИРАНЕ И АСОЦИИРАНЕ

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

38. Като потвърждава отново заключенията си от 26 юни 2018 г., Съветът топло приветства историческото и безпрецедентно Споразумение от Преспа и Договора за добросъседски отношения с България, и надлежно взема предвид препоръката на Комисията за откриване на преговори за присъединяване с Република Северна Македония, въз основа на положителната оценка на Комисията за постигнатия напредък и изпълнението на условията, определени от Съвета. Предвид ограниченото време и важността на въпроса Съветът ще разгледа отново този въпрос с оглед на постигането на ясно решение по същество възможно най-скоро и не по-късно от октомври 2019 г.

АЛБАНИЯ

39. Като потвърждава отново заключенията си от 26 юни 2018 г., Съветът надлежно взема предвид препоръката на Комисията за откриване на преговори за присъединяване с Албания, въз основа на положителната оценка на Комисията за постигнатия напредък и изпълнението на условията, определени от Съвета. Предвид ограниченото време и важността на въпроса Съветът ще разгледа отново този въпрос с оглед на постигането на ясно решение по същество възможно най-скоро и не по-късно от октомври 2019 г.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

40. Съветът взема под внимание **становището на Комисията** относно молбата на Босна и Херцеговина за членство в ЕС. Съветът ще продължи задълбочено да проучва този документ и ще разгледа отново този въпрос по-късно през годината. Съветът насърчава Босна и Херцеговина да пристъпи незабавно към съставянето на правителство, за да се предприемат необходимите реформи. Партийните политики и липсата на воля не следва да блокират легитимните стремежи на гражданите на Босна и Херцеговина за напредък по пътя към ЕС.

КОСОВО

41. Съветът изтъква отново колко е важно да продължи **прилагането на Споразумението за стабилизиране и асоцииране (ССА)** с Косово. Това споразумение на равнище ЕС, което не засяга позициите на държавите членки относно статута, предоставя договорната рамка за отношенията между ЕС и Косово. Споразумението дава на Косово възможност за устойчив напредък и сближаване със Съюза в съответствие с европейската перспектива на региона и създава възможности за търговия и инвестиции. Съветът отчита постигнатия напредък в изпълнението на европейската програма за реформи и призовава за бързо прилагане на все още неприложените мерки. Той призовава всички политически участници спешно да поставят отново акцент върху реформите и да работят по европейската програма на Косово в полза на хората.
42. ЕС изразява дълбоко съжаление във връзка с решенията на правителството да наложи едностранни увеличения на митата с до 100% върху вноса от Сърбия и Босна и Херцеговина през ноември 2018 г., в нарушение на задълженията по линия на Централноевропейското споразумение за свободна търговия (ЦЕФТА) и на духа на ССА, както и във връзка с налагането на нетарифни бариери. Съветът изтъква отново, че тези решения накърняват регионалното сътрудничество, включително регионалното икономическо пространство, и трябва да бъдат отменени незабавно.

43. Съветът приветства приемането на важни закони в областта на **принципите на правовата държава и реформата на публичната администрация** и настойчиво приканва Косово да прилага ефективно това законодателство.
44. Необходимо е да се предприемат решителни мерки за борба с **корупцията и организираната престъпност**. Съветът продължава да бъде загрижен във връзка с политическото вмешателство и назначенията, които не се основават на заслуги, и изразява съжаление по повод на назначенията на лица, осъдени за военни престъпления, на официални длъжности, което противоречи на европейските ценности.
45. Съветът изтъква отново, че е важно да се предприемат мерки за справяне с отдавнашни слабости в **изборния процес** в Косово, под ръководството на препоръките на предходни мисии на ЕС за наблюдение на избори. Извънредните избори за кметове от 19 май 2019 г. показаха, че все още са налице слабости, включително предизборните дейности, които ограничиха възможността за пълно демократично участие в изборите.
46. Съветът отбелязва със загриженост, че като цяло положението в северната част на Косово продължава да създава особени предизвикателства в областта на организираната престъпност, корупцията и свободата на изразяване.
47. Необходимо е реално да се насърчават и защитават **човешките права** на цялата територия на Косово, включително да се осигури пълна защита на културното и религиозното наследство. Следва да се обърне особено внимание на приобщаването и закрилата на лицата, принадлежащи към малцинства, и на ромите, включително чрез допълнителни усилия за прилагане на съществуващата правна рамка и за гарантиране на безопасна среда, и на защитата на техните имуществени права, както и на укрепването на социалното единство.
48. Съветът отбелязва постигнатия по-нататъшен напредък в **борбата с радикализацията, екстремизма и борбата с тероризма**. Необходимо е да се положат допълнителни усилия за справяне с финансирането на тероризма, както и за реабилитация и реинтеграция. В този контекст Съветът специално подчертава необходимостта от ефективно и интензивно регионално и международно сътрудничество, включително с Европол и Евроюст, при пълно зачитане на тяхната нормативна уредба и без да се засягат позициите на държавите членки относно статута.

49. В съответствие със съвместните заключения на Икономическия и финансов диалог Съветът призовава Косово да предприеме необходимите мерки за спазване на фискалните правила, да увеличи усилията за борба с неформалната икономика, активно да противодейства на високата безработица, по-специално на безработицата сред младите хора и жените, да инвестира повече в образованието, както и да използва потенциала на възобновяемата енергия и на икономии на енергия.
50. Съветът настойчиво приканва Косово да продължи да се ангажира със специализираните състави, при пълно спазване на своите международни задължения и на собствената си правна уредба, и като начин за демонстриране на реални усилия за гарантиране на правовия ред, основните свободи, правосъдието и помирението. Съществуващата правна рамка дава възможност за правилно разследване и наказателно преследване на всички твърдения за военни престъпления.
51. Съветът настойчиво приканва Косово да продължи да сътрудничи тясно и ефективно с EULEX. По-конкретно, Съветът очаква наказателните/гражданските дела, предадени от EULEX на компетентните съдебни органи в Косово, да се проследяват по подобаващ начин.
52. По отношение на **диалога с посредничеството на ЕС** с Белград, Прищина трябва да положи допълнителни съществени усилия и да допринесе за установяването на благоприятна среда, както и да се въздържа от всякакви действия, които биха могли да се тълкуват като провокация. Съветът изтъква, че настоящото статукво не е устойчиво. От съществено значение е диалогът да бъде възобновен възможно най-скоро. Необходимо е всеобхватно правнообвързващо споразумение, в което да бъдат уредени всички нерешени въпроси в съответствие с международното право и достиженията на правото на ЕС, и което да допринесе за стабилността в региона. Незабавното сключване на такова споразумение с посредничеството на върховния представител е от решаващо значение, за да могат Косово и Сърбия да постигнат напредък по пътя си към Европа.
- Съветът изтъква отново, че всички споразумения, сключени в миналото чрез диалога с посредничеството на ЕС, трябва да бъдат прилагани. В това отношение Съветът приветства по-нататъшното консолидиране на споразумението в областта на правосъдието и пълното прилагане на споразумението за телекомуникациите.

Същевременно Съветът изразява съжаление, че не беше постигнат напредък по дългосрочния ангажимент за изпълнение на минали споразумения в рамките на диалога, включително изготвянето на проект за статута на асоциацията/общността на общините с преобладаващо сръбско население в Косово, пълното прилагане на споразумението за интегрирано управление на границите, както и решителното прилагане на споразумението в областта на енергетиката. Наред с това Съветът изразява съжаление, че мостът в Митровица все още не е отворен за цялото движение, въпреки приключването на ремонтните дейности.

53. Съветът припомня, че постигането на напредък в нормализирането на отношенията със Сърбия е основен принцип на Споразумението за стабилизиране и асоцииране и е база за развитието на отношенията и сътрудничеството между ЕС и Косово.
54. Съветът признава, че **либерализирането на визовия режим** е важно за гражданите на Косово. Комисията направи официално предложение през май 2016 г. за прехвърляне на Косово към безвизовия списък на Шенген и представи доклад през юли 2018 г. относно изпълнението на оставащите критерии. През март 2019 г. Европейският парламент подкрепи предложението на Комисията на първо четене. Решението относно предложението понастоящем се разглежда в Съвета.
-